

Nieuwe galmuggen voor de Nederlandse fauna (VI) (Gall midges new for the fauna of the Netherlands (VI))

door

W. NIJVELDT

Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek, Wageningen

De Nederlandse fauna blijkt nog steeds nieuwe galmugsoorten in petto te hebben. Geen van de hieronder genoemde aanwinsten veroorzaakt echter een duidelijk waarneembare galvorming. Enkele van hen leven op cultuurgewassen, de overige op wilde planten. De namen van de waardplanten zijn ontleend aan de flora van Nederland door HEUKELS & VAN OOSTSTROOM, 15e druk, 1968.

Cichorium intybus L. (Witlof)

Claspettomyia montana (Mamajev). Coll. Walcheren, 19.I.1966.

De heer J. C. FRERIKS vond de larven van deze en ook van de volgende soort tussen half vergane bladresten van getrokken witlof. MAMAJEV (6) beschreef *C. montana* in 1965, maar gaf geen bijzonderheden inzake de levenswijze.

Lestremia cinerea (Macq.) Edw. Coll. Walcheren, 19.I.1966.

Evenals *Claspettomyia montana* leeft deze soort, die in 1926 door MACQUART (4) werd beschreven, van vergane plantenresten.

Deschampsia flexuosa (L.) Trin. (Bochtige smelee)

Porricondyla rufescens Panelius. Coll. Wageningen, 4.I.1968.

De larven van deze galmug leven van de afstervende stengels. PANELIUS (7) beschreef de mug in 1965 zonder opgave van de levenswijze.

Hypochoeris radicata L. (Biggekruid)

Contarinia hypochoeridis (Rübs.) Coll. Rijsbergen, 28.VI.1968.

De larven leven in de enigszins misvormde bloemhoofdjes. De soort is in 1901 door RÜBSAAMEN (9) onder de naam *Diplosis hypochoeridis* beschreven. Volgens dezelfde auteur leeft *C. hypochoeridis* ook op *Crepis biennis* L. Het is een van de weinige galmugsoorten die in het bezit zijn van gevlekte vleugels.

Picea abies (L.) Karsten (Fijnspar)

Kaltenbachiola strobis (Winn.) Coll. Neerlangbroek (landgoed Leeuwenburgh), 4.IV.1968.

De afgevalen kegels van de fijnspar bleken hier een groot aantal exemplaren van *K. strobis* op te leveren. Volgens BARNES (2) leven de larven solitair in lichte opzwellingen op de schubben. De zaden zelf schijnen niet te worden aangetast. WINNERTZ (10) beschreef deze galmug in 1853.

Salix triandra L. (Amandelwilg)

Coquillettomyia lobata Felt. Coll. Neerlangbroek (landgoed Leeuwenburgh), 19.IX.1968.

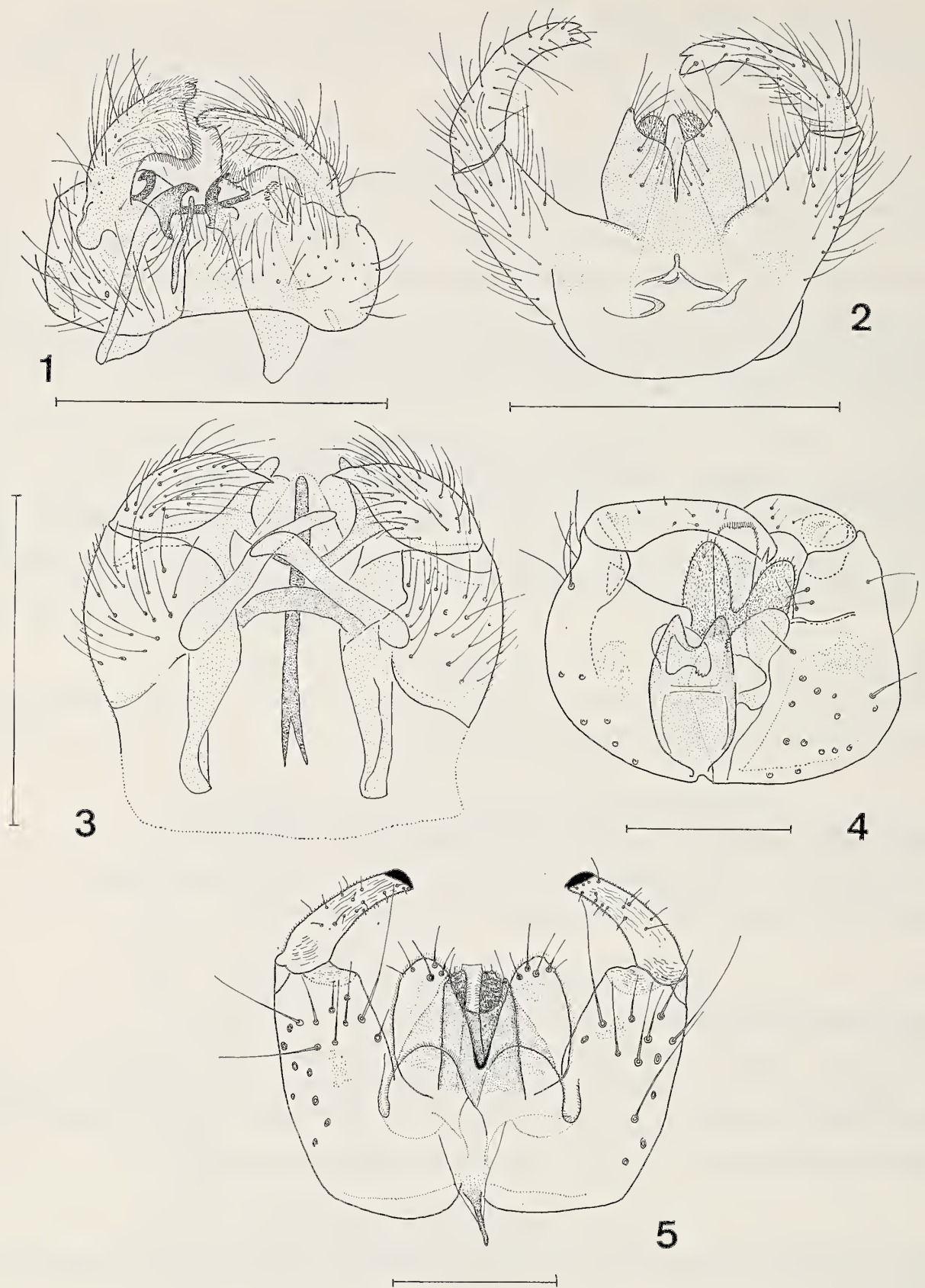

Fig. 1 hypopygium van *Claspettomyia montana*, dorsaal (male genitalia of *C. montana*, dorsally). Fig. 2 hypopygium van *Lestremia cinerea*, dorsaal (male genitalia of *L. cinerea*, dorsally). Fig. 3 hypopygium van *Porricondylia rufocinerea*, dorsaal (male genitalia of *P. rufocinerea*, dorsally). Fig. 4 hypopygium van *Coquillettomyia lobata*, dorsaal (male genitalia of *C. lobata*, dorsally). Fig. 5 hypopygium van *Procystiphora autumnalis*, dorsaal (male genitalia of *P. autumnalis*, dorsally). Maten (measures): fig. 1: 0.4 mm; fig. 2 & 3: 0.2 mm; fig. 4 & 5: 0.1 mm.

Een ♂ van deze soort verscheen uit de rozetgallen van *Rhabdophaga heterobia* H. Loew. De juiste levenswijze is niet bekend, maar het staat wel vast dat deze galmug een groot verspreidingsgebied heeft. FELT (3) vermeldde in 1907 de soort namelijk als nieuw voor de Amerikaanse fauna; hij ving hem op *Vaccinium* sp. (volgens BARNES (1) waarschijnlijk *V. uliginosum* L.).

Sonchus oleraceus L. (Melkdistel)

Mycodiplosis erisyphe Rübs. Coll. Wageningen, 1.X.1971.

De larven van het geslacht *Mycodiplosis* leven van schimmels. *M. erisyphe*, die in 1889 door RÜBSAAMEN (8) is beschreven, werd voor het eerst in Duitsland gevonden op *Hieracium murorum* L., bedekt met *Erisyphe cichoracearum* D.C. ex Fr. emend. Salm. (*Erisyphe lamprocarpa* (Wallr.) Lèv.). In Nederland werd deze galmugsoort op dezelfde schimmel gevonden met nu echter *Sonchus oleraceus* als waardplant.

Ulmus carpinifolia Gled. (Gladde iep)

Procystiphora autumnalis Mamajev. Coll. Wageningen, 3.IV.1970.

MAMAJEV (5) vond en beschreef deze soort voor het eerst in Rusland; hij gaf echter geen nadere gegevens inzake de levenswijze. Ir. H. M. HEYBROEK (Stichting Bosbouwproefstation „De Dorschkamp”, Wageningen) vond de larven in groot aantal onder iepetakken die voor stuifmeelwinning in het laboratorium op water waren gezet. Ze bleken uit de bloemknoppen te komen. Door BARNES (2) is dezelfde, hem toen nog onbekende, galmug vermeld van vermoedelijk ook dezelfde waardplant in Engeland. De aangetaste knoppen bleken intensief door mezen te worden bezocht en opengepikt.

Summary

In this paper eight gall midges are recorded as new for the fauna of the Netherlands. Some of them live on cultivated crops, others on wild plants. None of them produces conspicuous galls. The larvae of *Claspettomys montana* and *Lestremia cinerea* have been collected from decaying leaves of *Cichorium intybus*; *Porricondyla rufescens* lives in decaying stems of *Deschampsia flexuosa*. Another species, *Contarinia hypochoeridis*, was bred from slightly malformed flower heads of *Hypochaeris radicata* and *Kaltenbachiola strobili* caused minute swellings on the scales or pericarp of the cones of *Picea abies*, however without damaging the seeds. *Coquillettomyia lobata* was obtained from rosette-like galls of *Rhabdophaga heterobia* on *Salix triandra*. The larvae of *Mycodiplosis erisyphe* live on mildew (*Erisyphe cichoracearum*) on the leaves of *Sonchus oleraceus* and those of *Procystiphora autumnalis* were found numerous in the flower buds of *Ulmus carpinifolia*.

Acknowledgements

My thanks are due to Dr. R. GAGNÉ (U.S. National Museum, Washington) and Dr. B. M. MAMAJEV (A.N. Severtzov Institute of Animal Morphology, Moscow) for their kind help in comparing *Coquillettomyia lobata* and *Procystiphora autumnalis* with type specimens.

Literatuur

1. BARNES, H. F., 1948. Gall midges of economic importance 3: Gall midges of fruit: 73.
2. ———, 1951. Gall midges of economic importance 5: Gall midges of trees, London: 76—78.
3. FELT, E. P., 1907. New species of Cecidomyiidae. *N.Y. State Mus. Bull.* 110: 127.
4. MACQUART, J., 1826. Insectes Diptères du Nord de la France. *Mém. Soc. sci. Agric. et Arts Lille*: 173.
5. MAMAJEV, B. M., 1961. New species of gall midges from the European Palaearctic region of U.S.S.R. *Rep. Academy of Science U.S.S.R.* (1) 139: 227—228.
6. ——— & N. P. KRIVOSHEINA, 1965. Ličinki Gallic. 278 pp, Moscow.
7. PANELIUS, S., 1965. A revision of the European gall midges of the subfamily Porricondylinae (Diptera: Itonididae), *Acta zool. fenn.* 113: 47, Helsinki.
8. RÜBSAAMEN, E. H., 1889. Ueber Gallmücken aus mykophagen Larven, *Ent. Nachr. Berlin* 15: 379.
9. ———, 1901. Mitteilungen über Gallmücken aus dem Kreise Siegen. *Berl. ent. Z.* 36: 1 und 52.
10. WINNERTZ, J., 1853. Beitrag zu einer Monographie der Gallmücken, *Linn. Ent.* 8: 154—322.

Weiss, E. *Arthropod Cell Cultures and their Application to the Study of Viruses*. Current Topics in Microbiology and Immunology 55. 285 pp, 151 figs, 1971. Springer Verlag, DM 78.—.

In dit boek zijn de voordrachten opgenomen, die werden gepresenteerd tijdens een Symposium over celcultures van arthropoden, gehouden in het Naval Medical Research Institute in Bethesda, Md, USA, op 17 en 18 maart 1970. Het Symposium was onderverdeeld in vier verschillende sekties, waarvan twee gewijd waren aan de kweek en fysiologie van arthropoden-cellen, en waarvan de andere twee sekties vooral geconcentreerd waren op de groei van virussen en andere pathogenen in celcultures van arthropoden.

Een kritische beschouwing van de 38 publikaties van dit boek is hier niet mogelijk. Opvallend is de goede uitvoering van het boek, dat deel uitmaakt van een jaarlijks verschijnende serie met onderwerpen die altijd gericht zijn op microbiologie, virologie en weefselcultuur-technieken. Om niet geheel begrijpelijke redenen zijn alle literatuurverwijzingen van de verschillende publikaties terug te vinden in één gezamenlijke literatuurlijst achterin het boek, dat wordt besloten met een auteurs- en onderwerpenindex en een inhoudsopgave van de laatste 15 delen van de serie. — L. P. S. VAN DER GEEST.

Wigglesworth, V. B., 1972, *The principles of insect physiology*. 7e ed. (1e ed 1939, 6e ed. 1965). pp. viii, 827, 412 figs., 5440 refs., auteursindex ruim 3000 namen, subject index 65 kolommen. Chapman and Hall Ltd, London. Prijs (gebonden) £ 7.50.

Introduceren van dit werk is natuurlijk overbodig. „Wigglesworth” behoort bij het handapparaat van elke entomoloog, die in een van de facetten van zijn werk met de fysiologie van insekten te maken heeft. Ook voor de algemeen geïnteresseerde entomoloog is het een bijzonder aan te bevelen handboek. Ik zal daarom slechts een paar kanttekeningen maken over de verdiensten van deze zevende druk.

In wezen is het een reprint — druktechnisch van uitstekende kwaliteit — waarbij aan het eind van elk hoofdstuk een aantal addenda is toegevoegd. Deze addenda zijn opgevoerd in dezelfde volgorde als waarmee in de lopende tekst bepaalde zaken worden aangeroerd, en door middel van een bevredigend signaleringssysteem wordt men vanuit de lopende tekst op een addendum geattendeerd. Er zijn ook enkele nieuwe figuren bijgekomen, en — zeer belangrijk — rond 1000 literatuuropgaven. De auteursindex geeft ook toegang tot de in de aanvullingen gegeven citeringen, maar jammer genoeg geldt dit niet voor de onderwerpenindex.

Hoewel deze wijze van behandelen zonder twijfel enige afbreuk doet aan de overzichtelijkheid, wordt hierdoor toch de winst geboekt dat dit werk voor een betrekkelijk lage prijs kan worden aangeboden. — W. N. ELLIS.